

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

Είδε ξαφνικά έναν άντρα να στέκεται μπροστά της και να την κοιτάζει.

Η ΜΙΚΡΗ ΣΑΜΑΡΕΙΤΙΣΣΑ

[Γραφικό Ψαρανιού]

Ρουθ την έλεγαν και καθόταν με τα γονικά της σ' ένα σπιτάκι έξω απ' το χωριό. Ήταν όμορφη, φρόνιμη, βοηθούσε τη μάνα της στο νοικοκυριό και συχνά έπαιρνε τη στάμνα και πήγαινε να τη γεμίσει μαζεύει, στο πηγάδι που είχε το καλό νερό.

Μία μέρα, εκεί που τη γέμιζε, η Ρουθ είδε ξαφνικά έναν άντρα να στέκεται μπροστά της και να την κοιτάζει. Παραξενεύτηκε, γιατί δεν τον είχε ιδει πρωτότερα ναρχεται, να περνά, ούτε από πέρα, ούτε από κοντά. Πώς βρέθηκε' έτσι μπροστά της, σά να ξεφύτρωσε απ' τη γη ή σά ανέβει απ' τον ουρανό;...

Της φάνηκε σά διψασμένος και τον ρώτησε εγγενικά: «Θέλεις νερό;—Ναί, καλή μου Ρουθ», της αποκρίθηκε, «κι' αν θέλεις, δός μου να πιω λίγο απ' τη στάμνα σου.—Μετά χαράς κύριέ μου, όρίστε!... Μά που με γνωρίζεις; Πώς ξέρεις τ'ονόμά μου; Δέ θυμάμαι να σ' έχω ξαναειδεί.»

Και τον κοιτάζε καλά καθώς έπινε κείνος με τη στάμνα. Ήταν γαλανός, γλιμρός λιγάκι στο πρόσωπο, με γενάκια ξανθά σαν τα μαλλιά του. Κι' από τα μεγάλα του μάτια χυνόταν μία τέτοια γλυκειά λάμψη, που πρώτη φορά η Ρουθ την έβλεπε σέ μάτια ανθρώπου.

«Γνωρίζω τον πατέρα σου, της αποκρίθηκε' αυτός μου είπε πως έχει ένα καλό κορίτσι που το λένε Ρουθ. Και μάντεψα πώς είσαι σ' αυτή, σέ είδα πρωτότερα να βγαίνεις απ' το σπίτι του με τη στάμνα.—Μπα! » απόρησε η Ρουθ. «κι' εγώ πώς δέ σέ είδα παρά μόνο τώρα εδώ; Από πού ήρθες; από πού πέρασες; — Από κει», της αποκρίθηκε δείχνοντας κατά το χωριό' «και πάω στη χώρα».

—Στά Γεροσόλυμα; » έκαμε ζωήρα η Ρουθ. —Ναί, εκεί.—Αχ, πώς ήθελα να πηγαίνα κι' εγώ στη μεγάλη χώρα που τόσα άκούω γι' αυτή! —Θά πάς, και γρήγορα μάλιστα...—Α! που τό ξέρεις; Μή σου είπε ο πατέρας μου πώς έχει σκοπό να με πάρει τούτον τον καιρό στά Γεροσόλυμα; »

Σ' αυτό δεν της αποκρίθηκε' παρά της είπε:

«Δέ με είδες πρωτότερα, γιατί έμένα δέ με βλέπουν όλοι. Πολλές φορές μου έτυχε να περάσω μπροστά απ' ανθρώπων; και να μη με ίδούν.—Περίεργο! Θά τους θαμπώνω, κύριέ μου, αυτή η λάμψη, αυτή η λάμψη που χύνουν τα μάτια σου. Μά γιατί, αλήθεια, τα μάτια σου λάμπουν έτσι;...»

Ούτε σ' αυτό της αποκρίθηκε' παρά σήκωσε τα μάτια του κατά τον ουρανό που είχαν το ίδιο τους το χρώμα.

«Όχι! όχι! » φώναξε τότες η Ρουθ. «Έμένα μπορείς να με κοιτάξεις! Δέ με θαμπώνει η λάμψη των ματιών σου, ούτε με τρομάζει!»

Την ξανακοίταξε και της είπε γλυκά:

«Είσαι καλό κι' άθωο κορίτσι, Ρουθ κι' έτσι καλή κι'

άθωα να μείνεις πάντα. Πόρε τώρα τη στάμνα σου να γεμίσεις σ'όσπ'ι γιατί η μάνα σου άνησύχησε. Σ' εύχαριστώ που μου έδωσες να πιω. Ήμουν πολύ διψασμένος και τούτο το πηγάδι έχει το καλύτερο νερό.— Αλήθεια», αποκρίθηκε η Ρουθ, σηκώνοντας τη στάμνα στο κεφάλι' «το καλοκαίρι όμως στερεύει.— Δέ θά στερέψη πιά», της είπε κείνος.—

«Ω! και που τό ξέρεις;...»

Μά ούτε σ' αυτό δεν της αποκρίθηκε. Τη χαϊρέτησε μόνο μ' ένα κίνημα του χεριού κι' έστράβηξε το δρόμο του. Ξεκίνησε από άλλο μέρος κι' η Ρουθ φορτωμένη τη στάμνα. Κι' άμα έκαμε λίγα βήματα, γύρισε αθέλητα πίσω της, να ξαναϊδή τον άνθρωπο που πήγαινε στη χώρα. Μά ο δρόμος ως πέρα ήταν έρημος, ψυχρή! «Μπα! » απόρησε η Ρουθ. «Τι έγινε αυτός; που πήγε; γιατί δεν τον βλέπω; Μή στέκεται κει και με κοιτάζει και με θαμπώνει τώρα κι' έμένα η λάμψη των ματιών του;...»

Όταν έφθασε στο σπίτι κι' η μάνα της, άνησυχη, τη ρώτησε γιατί άργησε, η Ρουθ της είπε πως την κράτησε με όμιλίες στο πηγάδι ένας άνθρωπος που γνώριζε τον πατέρα της. Μά ύστερα που πήγε κι' ο πατέρας και τον ρώτησαν, είπε πως όχι, κανένα τέτοιον άνθρωπο δεν είχε γνωρίσει και σέ κανένα ξένο δεν είχε πει πως τό κορίτσι του τόλεγαν Ρουθ! Κι' η μικρή έμεινε με την άπορία.

Τά λόγ'εμα, όταν βγήκε πάλι να κάνει κάποιο θέλημα της μάνας της, ένα όμορφο παλικάράκι του χωρ'ού, λίγο πιο μεγάλο απ' αυτήν, την κοντοζύγωσε και της ψιθύρισε: «Ρουθ! τα χεϊλάκια σου είνε κόκκινα σαν τα κεράσια. Σου χαρίζω αυτό το δαγτυλίδι αν μου τά δώσεις να τά φιλήσω! » Μά η Ρουθ θυμήθηκε τον άνθρωπο που είχε ιδει στο πηγάδι και συλλογίστηκε: «Μου' είπε να μείνω άθωα. Δέ θάμουν καί, αν δεχόμουν τό δώρο του' και τούδ'ινα τά χεϊλά μου να τά φιλήσω». Κι' έτρεξε να χωθή στο σπίτι, χωρίς να πη λέξει στον όμορφονού.

Την άλλη μέρα η μάνα της τη φώναξε: «Ρουθ, κόρη μου, πήγαινε να γεμίς νερό απ' το πηγάδι! »

Μία στιγμή της ήρθε της Ρουθ να πη πώς βαριότανε να πάη. Θυμήθηκε όμως πώς ο άνθρωπος κείνος της είχε να είνε πάντα καλή. Και, μετανοιωμένη, έτρεξε να πάρη τη στάμνα της. Μά όταν τη σηκωσε, τη βρήκε βαρειά και τότες είδε πως ήταν γεμάτη δάκρυα απ' τη μέση.

«Μάνα! » είπε' «έχουμε άκόμα νερό που γιά σήμερα μάς φτάνει. Άθ'ριο πάω.—Και που βρέθηκε; » της αποκρίθηκε η μάνα της: «έγώ πρωτότερα άδειασα όλη τη στάμνα.—Δέ θά θυμάσαι, μάνα, Έλα να ίδης! »

Κι' η μάνα είδε: Ναί, αλήθεια, δέ θά θυμόταν. Ή

στάμνα είχε ακόμα νερό.

Μά και την άλλη μέρα το ίδιο. Και την άλλη. Κάθε φορά που η Ρουθ πήγαινε να πάρη τη στάμνα να τη γεμίση, την έβρισκε γεμάτη ως τη μέση!

«Μάγνα της έχουν κάνει;» έλεγε η μάνα έκστατική. «Κύτταζε μὴν τὸ πῆς κανενός; και βρούμε τὸ μπελά μας!» Κι ἀπὸ τέτοιο φόβο τὸ κρατοῦσαν μυστικό, ἀκόμα κι ἀπὸ τὸν πατέρα. Ἡ Ρουθ ὅμως δὲν πίστευε πὼς τῆς στάμνας τῆς εἶχαν κάνει μάγνα. «Πῆρε τὴ χάρη», ἔλεγε μέσα της, «ἀπὸ τότε πού τὴν ἔβαλε στὰ χεῖλιν του ὁ ἄνθρωπος με τὰ σιδανιά μάτια πού ἤξερε τὸνομά της χωρὶς νὰ τοῦ τὸ πῆ κανένας!»

«Ὡστόσο μὴ μέρα ἡ Ρουθ βόηκε τὴ στάμνα ἀδειανή. Ἐπρεπε νὰ τὴν ξαναγεμίση. Μὰ ἦταν πιά καλοκαίρι. Θάγε ἀκόμα νερό τὸ πηγάδι; — Γιατί ὄχι; Μήπως ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν τῆς εἶπε πὼς δὲ θὰ στερέψη ποτὲ; Και με πίστη, με πεποίθηση, ἡ Ρουθ πήρε τὴν στάμνα της και πήγε.

Ὁ κουβάς ἦταν ξερός και τὸ σκονὶν τοῦ ἀστρο, φρυγμένο. Τὸ ἔριξε ὁμως ἡ Ρουθ στὸ πηγάδι και τὴ θάμνα! — τὸν ἔβγαλε γεμάτο, ξέχειλο ἀπὸ κρύο, καθάριο νερό. Γέμισε γρήγορα τὴν στάμνα της και γύρισε στὸ σπίτι ὅλη χαρά.

Αὐτὸ γινόταν ὅλο τὸ καλοκαίρι. Τὸ καλὸ πηγάδι μπορεῖ νὰταν στερεμένο για τοὺς ἄλλους πού δὲν ἤξεραν τὸ μυστικό. Μὰ κάθε φορά πού πήγαινε ἡ Ρουθ, ἔβγαζε ὅσο νερό τῆς χρειαζόταν. Και κάθε φορά θυμόταν τὸν ἄνθρωπο ἐκεῖνο με τὰ σιδανιά μάτια πού ἔχυναν τέτοια λάμψη και προσπαθοῦσε νὰνα πάντα καλὴ και νὰ μὲν ἀθά ὅπως τῆς εἶπε...

Μὰ τί ὅμως ἄνθρωπος ἦταν λοιπὸν αὐτός; και πού νὰ βοισκόταν τώρα; Δὲ θὰ γύριζε ἀπὸ τὰ Γεροσόλυμα; Δὲ θὰ τὸν ξαναβλεπε ποτὲ ἡ Ρουθ; «Ὁ, πὼς ἤθελε νὰ τὸν ξαναῖδῃ! Κι εἶσι ἄξαφνα, νὰ βρεθῇ πάλι μπροστὴ της, σάν οὐρανοκατέβατος, ὅπως τότε στὸ πηγάδι...

Και τὸ καλοκαίρι πέρασε. Κι ἦρθε ὁ χειμῶνας. Τὸ καλὸ πηγάδι εἶχε πάλι νερό γιὰ ὅλους. Κι ἦρθε ἡ ἀνοιξή πού γεμίζει τοὺς ἀνθρώπους χαρά.

Χαιρόταν κι ἡ Ρουθ. Μὰ τόσο πολὺ, ὅσο δὲν εἶχε χαρεῖ ἄλλη ἀνοιξή στὴ ζωὴ της. Τῆς φαινόταν σὰ νάλλεγε ἀληθινά, σὰ νὰ καινογενόταν ὁ κόσμος. Ὅλη μέρα μιλοῦσε με τὰ κομμάτια, με τὰ ρούκιν, με τὰ πουλιά. Και καινού-καίνον μιλοῦσε τώρα και με τοὺς ὁμορφιοὺς πού τὴν κοντοζύγνωναν, τῆς παίρνουν τὰ χεῖλιν και τῆς πρότειναν διαχτυλίδιν γιὰ νὰ τὴ φιλήσουν...

Αὐτὰ ὅλα τὴν ἔκαναν νὰ ξεχνᾷ ὡς και τὸν ἄνθρωπο πού τῆς εἶχε πεῖ νὰ μείνῃ ἀθά. Ὅλα καινὴς στὸν κόσμὸ τὰ συνηθίζε, ἀκόμα και τὰ θάμματα. Ἐπὶ κι ἡ Ρουθ εἶχε συνηθίσει τὸ θάμνα της στάμνας και τοῦ πηγαδιοῦ πού ἔβαιναν γι αὐτὴ ἀστελείνια. Ἐβρίσκε ἀκόμα φυσικό πού ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἤξερε τὸνομά της χωρὶς νὰ τοῦ τὸ πῆ κανεῖς ἡ πού τὰ μάτια του ἔχυναν τόση λάμψη, ἡ πού μποροῦσε νὰ παρουσιάζεαι ἄξαφνα σάν οὐρανοκατέβατος και νὰ χάνεαι τὴν ἴδια στιγμή. Και τὰ λόγια του τὰ ξεχνόσε ἡ, κι ἀνὰ τὰ θυμόταν, δὲν τῆς ἔκαναν πιά τὴν ἴδια ἐντύπωση. Περισσότερο ἄκουγε τὰ γλυκόλογα τὸν παλληκαριῶν πού τὴν τρυγύριζαν. Μία μέρα, δὲν μπορεῖσε πιά νὰ κρατηθῇ. Δέχτηκε τὸ χρυσὸ διαχτυλίδι ἐκεῖνου πού πρώτου και τοῦδωσε τὰ κερασένια χεῖλιν της νὰ τὴ φιλήσῃ.

Πὼς τὴ μέθυσε αὐτὸ τὸ πρωτογενώριστο φιλή! Και πόσο τὴ χαροποίησε τὸ πρωτοφόρετο ἐκεῖνο διαχτυλίδι! Δὲν τὸβγαζε πιά ἀπὸ τὸ χεῖρ της. Και καινέμερα ξέφευγε μὴ στιγμή τῆς μάννας της, πού τώρα δὲν τὴν ἄφινε νὰ παραβγαῖνῃ μονάχη, — γιατί εἶχε μεγαλώσει, — ἀντάρμωκε τὸ μορφοῖνὸ και τοῦδινε τὰ χεῖλιν τῆς ξανά και ξανά...

Ὅταν ἡ μάνα της, τῆς ρώτησε πού βόηκε τὸ διαχτυλίδι, τῆς εἶπε ψέμματα πὼς τὸ βόηκε στὸ ὄφιο. Ἡ μάνα της τὸ πίστεψε και τὴν ἄφινε νὰ τὸ φορῇ. Μὰ ἀπὸ τότε ἡ Ρουθ δὲν τὴν ἄκουγε σάν πρώτη, οὔτε ὅταν τὴ συμβούλευσε, οὔτε ὅταν τῆς ἔλεγε νὰ κἀνῃ χαμμά δουλειά. Τῆς ἀντιμιλοῦσε και πολλές φορές τῆς ἀνταδίζε. Ὅχι, ἡ Ρουθ πού εἶχε μεγαλώσει, δὲν ἦταν πιά οὔτε καλὴ, οὔτε ἀθά...

Ἐκεῖνον τὸν μικρὸ ὅμως, τὴ βόηκε σάν τιμωρία μὴ συμφορά! Τῆς ἔσπασε μὴ μέρα ἡ στάμνα! Ὅσο κι ἀν δὲν ἦταν πιά καλὴ κι ἀθά, ἡ Ρουθ τὴν στάμνα ἐκείνην τὴν ἀγαποῦσε πολὺ, τὴν εἶχε σάν τὰ μάτια της. Και τόσο λυπότανε ὅταν τὴν εἶδε ἄξαφνα κομμάτια, τόσο ἔλαμψε, ὥστε ὁ πατέρας της, για νὰ τὴν παρηγορήσῃ, τὴ χάιδεψε και τῆς εἶπε:

«Σώπα κι ἐγὼ θὰ σε πάρω με τὴ μάνα σου νὰ πάμε στὰ Γεροσόλυμα νὰ γιορτάσουμε τὸ Πάσχα».

Ἀμέσως ἡ Ρουθ ἔπαψε νὰ κλάη. Ἐσχάσε πάλι και τὴ σπασμένη στάμνα, και τὸν ἅγιον ἄνθρωπο κι ὅλα. Τὴ χαρά της νὰ πᾶη στὴ μεγάλη χώρα, νὰ κἀνῃ Πάσχα στὰ ξυκοσμένα Γεροσόλυμα! Αὐτὸ δὲν ἦταν τόσα χρόνια τὸνερό της; Κι ἀπὸ τὴν πολλὴ της χαρά, δὲ θυμῆθηκε καν πὼς κι αὐτὸ ἀζομὰ τὸ εὐτυχισμένο ταξίδι, ὁ ἄνθρωπος με τὰ σιδανιά μάτια τῆς τὸ εἶχε προφητῆσει...

Δὲν ἦταν πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ της ἡ μεγάλη χώρα. Φαινό-

ταν μάλιστα, ἄσπρη μὲς' στὴ γροσὴ καταχνιά, πὲρ' ἀπὸ τὸ λόφο. Εἶχε καὶ καὶ μὴ θειά, τὴν Ἑλισάβετ, πού θὰ τοὺς ἔπαιρνε λίγες μέρες μπουσαφίρηδες.

Φόρσε λοιπὸν ἡ Ρουθ τὰ καλύσερά της ρούχα, ἀνέβηκε στὴν καμῖλα με τὴ μάνα της, κοντὰ τοὺς ὁ πατέρας πέζος, και σὲ μισὴ μέρα ἔφθασαν στὴ μεγάλη χώρα και στὸ μικρὸ σπίτι τῆς θειάς Ἑλισάβετ.

Ἡ Ρουθ τάχισε στὴν ἀρχὴ πού βρέθηκε μέσα σὲ κείνην τὴν πολυκοσμία. Γρήγορα ὅμως τὴ συνηθῆσε κι αὐτὴ, ὅπως τὰ συνηθίζε κανεῖς ὅλα. Κι ἄρχισε στὰ Γεροσόλυμα τὴν πὶο τρελή και χαρούμενη ζωὴ. Ὅμορφη καθὼς ἦταν, τὴν τρυγύριζαν ἐκεῖ με γλυκόλογα και με χαρίσματα ὄχι μόνο νιοί, παρὰ και μισόκοποι, ἀκόμα και γέροι.

Τοὺς νιούς τοὺς ἔβρισκε πολὺ πὶο διορφοὺς ἀπὸ τὰ παλαιάρια τοῦ χωριοῦ της; μὰ και τοὺς γέρους πὶο πλούσιους και πὶο γενναίους. Ἐτοῖ τὰ κερασένια χεῖλιν της τῶδινε σ' ὅλους; σ' αὐτοὺς γιὰ χαρίσματα, σ' ἐκείνους ἀπὸ εὐχαρίστηση. Ἐνα μεθύσι τὴν κυρίεψε, καὶ πὶο δυνατὸ και πὶο σταθερὸ ἀπὸ κείνο πού εἶχε δοκιμάσει με τὸ πρώτο φιλή.

Δὲν ἄκουγε πιά τὴ μάνα της καθόλου. Μὲ τὴ θεαί της, πού στὴ μεγάλη χώρα ἦταν μὴ κρυφὴ μεστέρω, ἔφερε δὴ κι ἐκεῖ, χιροκοπούσε μέρα-νύχτα. Πολλὰς φορές τοὺς ἔφελοῦσε ὅλους; κι ἔπαιρνε τοὺς δρόμους μονάχη της. Χίλιες στάμνες νὰ τῆς ἔσπαιαν τώρα, δὲ θὰ τὴν ἐνοιαῖε. Και τὸ τελευταῖο πού συλλογιζόταν και ποθοῦσε ἦταν νὰ ξαναῖδῃ τὸν ἄνθρωπο τὸν πηγαδιοῦ.

Κι ἄξαφνα, μὴ μέρα, — τὴν προσηγορήνῃ τοῦ Πάσχα, ἐκεῖ πού χαῖνε στὸν πὶο μεγάλῳ δρόμῳ, τὸν εἶδε.

— Τὸν εἶδε, ναί. Μὰ πόσο δυσκολεύτηκε νὰ τὸν γνωρίσει! Αὐτὸς νὰ ἦταν;...

Τὰ ρούχα του καταξέσκαιμένα, τὸ πρόσωπό του καταματωμένο, στο μέτωπό του ἕνα στεφάνι ἀπ ἀγκάθια πού τὸν τρυποῦσαν και στοὺς ὅμους του ἕνα βαρὺ ξύλινο σταυρό.

Ἄλλοι δυὸ κατάδικοι, ἄσκημοι αὐτοὶ και χωρίς στεφάνια, πήγαιναν πλῆθι του, φορωμένοι ἄλλους δυὸ σταυροὺς. Στρατιῶτες πολλοί, με κοντακία, εἶχαν περικυκλω-ένους και τοὺς τρεῖς. Κι ἀπὸ πίσω τους, ἐν ἑκαμῷ πλῆθος ἀπὸ μαγκοπαῖδα πού γιουγιάζαν, ἀπὸ ἐξαγριωμένους, ἀ σκώτους, πού φώναζαν βρισιές και ἄλλοι, πὶο ἡσυχὴ και πὶο καλοντοῦ ἐνοί, πού ἀκολουθοῦσαν ἀπὸ περιέργεια.

Ἡ Ρουθ δὲν πίστευε ἀκόμα τὰ μάτια της. Μὰ ἦταν αὐτός;

ἤξερε καλὰ πὼς μόνο τοὺς φονιάδες, τοὺς ληστές, τοὺς κακούργους, τοὺς πομπῆν ἐτοῖ κι ὕστερα τοὺς κρεμοῦσαν σ' ἕναν σταυρὸ πού αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὸν κουβαλοῦσαν. Κακούργος, λοιπὸν, φονιῆς, ληστής, ἦταν ὁ ἄνθρωπος; με τὰ σιδανιά μάτια; Μὰ τί νὰ εἶχε κάνει; Γιατί τὸν πῆγαιναν νὰ τὸν σταυρώσουν;

Ἡ Ρουθ ρώτησε δεξιὰ κι ἀριστερὰ μὰ κανένας δὲν ἤξερε ἡ δὲ θέλησε νὰ τῆς πεῖ. Ἐπείτα τὴν πήρε σβάρνα τὸ ἀγριο πλῆθος κι ἀναγκάστηκε κι αὐτὴ νὰκολοιθῇ στὴ πομπὴ ἐκείνη ὡς ἔξω.

Απὸ καί, ἀν ἤθελε, θὰ μποροῦσε νὰ γυρίσῃ, γιατί ὁ κόσμος δὲν ἦταν πιά τόσο πυκνός. Μὰ τὴν κράτησε ἡ περιέργεια. Σὰ νὰ μὴ τὸ πίστευε ἀκόμα, ἤθελε νὰ τὸ ἰδῇ με τὰ μάτια της; Ἀληθεῖα, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἦταν κακούργος; και τώρα θὰ τὸν σταυρώσαν;

Και τὸ εἶδε. Ἀπὸ μακριὰ, μὰ τὸ εἶδε.

Ακολουθώντας τὴν πομπή, εἶχε φτάσει στὴν κορφή ἐνὸς μικροῦ, καταξέσου λόφου. Και σταθνε καί, μαζὶ με καὶ ὅλες γυναικὲς, πού τὴ μὴ μάλιστα, φιλενάδι τῆς θειάς της, τὴν εἶχε ξαναῖδῃ σ' ἕνα γλῆντι τρελό. Μαζὶ τὴν ἔλεγον κι ἦταν ἀπὸ τὰ Μάρδαλι. Ἡ Ρουθ ὅμως ἡ μικρὴ, δὲν τόλμησε νὰ πλησιάσῃ τὴ μεγάλη ἐκείνη και νὰ ρωτήσῃ. Ἐβεινε μόνο ὡς πού ἔστησαν τοὺς τρεῖς σταυροὺς; και κρέμασαν τοὺς τρεῖς ἐκείνους ἄνθρω-όλους, δεξιὰ και ἀριστερὰ τοὺς δυὸ ἀσκημοὺς και στὴ μέση τὸν ὥραιο με τὰ σιδανιά μάτια. Και τότε ἡ Ρουθ ἔκλεινε νὰ γυρίσῃ.

Περπατοῦσε σιγὰ, βυθισμένη σὲ σκέψεις κι ἀπορίες. Δὲν πρόσεχε πιά στοὺς νέους πού τὴν καλοζιτάζαν, οὔτε στοὺς γέρους πού τῆςδεῖχναν τὸ πονγί-ένους. Παρὰ συλλογιζόταν.

Πὼς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος δὲν ἐθάμπωνε, δὲν ἐστράβωνε πιά με τὴ λάμψη τὸν ματιῶν του και πὼς ἄφινε νὰ τὸν βλέπουν, νὰ τὸν παίρνουν και νὰ τὸν κρεμοῖν;

Κι αὐτός πού ἤξερε τὰ ὀνόματα τὸν χοριτσιῶν χωρὶς νὰ τοῦ τάχῃ πῇ ὁ πατέρας του, αὐτός πού ἤξερε πὼς τὸ πηγάδι δὲ θὰ στερέψει τὸ καλοκαίρι και πὼς ἡ Ρουθ, τὴν ἄλλη ἀνοιξή, θὰ πῆγαινε στὰ Γεροσόλυμα, — πὼς δὲν ἤξερε πὼς στὰ Γεροσόλυμα ἰσα-ἰσα θὰ τὸν ἔπαιναν αὐτὸν νὰ τὸν θανατώσουν, γιὰ νὰ μὴν πᾶῃ ἡ νὰ κρυφῇ;

Περιέργω αὐτὸ, ἀνεξήγητο. Μὰ κι ἀκόμα πὶο περιέργω: Τὴ κακὸ μποροῦσε νάχῃ κἀνῃ αὐτός; Πὼς; ὅταν κακὸς και κακούργος ἕνας ἄνθρωπος, πού τῆς εἶχε πεῖ αὐτὴν; νὰ εἶνε πάντα ἀθά και καλὴ; Πὼς, ἀπὸ τί, ἀναγκάστηκε νὰ κλέψῃ, νὰ ληστῇ; νὰ σκοτώσῃ ἰσως, αὐτός πού μποροῦσε νάχῃ ὅ,τι ἤθελε, φάνει νὰ τὸν ζητοῦσε; (Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές)

